

ΑΣΥΜΜΕΤΡΕΣ ΑΠΕΙΛΕΣ

[14 χρόνια μετά την επίθεση στους
Δίδυμους Πύργους]

Γιάννης Σταμούλης
Αξιωματικός Πυροσβεστικού Σώματος

[Σεπτέμβριος 2015]

Για την έκδοση

Δεκατέσσερα χρόνια πριν, 11^η Σεπτέμβρη του 2001, στο κέντρο της μητρόπολης της ανάπτυξης, της ασφάλειας, της ευμάρειας, στο συμβολικό κέντρο «διοίκησης» του δυτικού πολιτισμού, στην Νέα Υόρκη, σημειώνεται μια από τις τραγικότερες τρομοκρατικές επιθέσεις στην σύγχρονη ιστορία.

Το κτύπημα, σφοδρό, συμβολικό και σε κάθε περίπτωση τραγικό έπληξε τον πυρήνα του αστικού ιστού της Νέας Υόρκης και μάλιστα το πλέον εμβληματικό της σύμβολο, τους Δίδυμους Πύργους, του Παγκόσμιου Κέντρου Εμπορίου.

Το τραγικό συμβάν ανέδειξε με τραγικό τρόπο, μια νέα εμβληματική έννοια, αυτή **των ασύμμετρων απειλών**, που ήρθαν να προστεθούν στις απειλές που συνθέτουν την τρωτότητα της ασφάλειας των σύγχρονων κοινωνιών μας.

Η ιδέα για αυτό το μικρό αυτό αφιέρωμα, δόθηκε στον γράφοντα, με αφορμή την εκπόνηση εργασίας σχετικού θέματος κατά την φοίτησή του στην Σχολή Εθνικής Άμυνας, και προσπαθεί να προσεγγίσει τη νέα τρομακτική απειλή, της ασφάλειας και πολιτικής προστασίας των σύγχρονων κοινωνιών. Στον επίλογο παρατίθεται ένα απόσπασμα από την έκδοση του 2011, του Τμήματος Αντιτρομοκρατίας και Στρατηγικής Διαχείρισης Κινδύνων, της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της Νέας Υόρκης (FDNY).

Σεπτέμβριος 2015
Γιάννης Σταμούλης
Πύραρχος
Πρόεδρος Δ.Σ.
Ένωσης Αξιωματικών
Πυροσβεστικού Σώματος

Το σήμα που παρατίθεται στο εξώφυλλο είναι της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της Νέας Υόρκης (FDNY) και κατασκευάστηκε ως ενθύμιο της θυσίας των εκατοντάδων Πυροσβεστών της, στις πυροσβεστικές επιχειρήσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου 2001.

Περιεχόμενα

Πρόλογος	3
Ο όρος «ασύμμετρες απειλές»	6
Οι ασύμμετρες απειλές στον σύγχρονο κόσμο.	11
Η ασυμμετρία στις πυρκαγιές του 2007 στην Ελλάδα Charlie Hebdo	14
Η ασύμμετρη απειλή στην καρδιά της Ευρώπης	16
Η αντιμετώπιση των σύγχρονων ασύμμετρων απειλών	18
Η αλλαγή του εθνικού θεσμικού πλαισίου διαχείρισης σημαντικών απειλών	20
Επίλογος	22

Πρόλογος

Η επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 κατά του Κέντρου Παγκοσμίου Εμπορίου έδειξε μια νέα «ασύμμετρη» και «υπέρμετρη» χρήση βίας, που είχε κυρίως στόχο να προκαλέσει πέρα από την πραγματική καταστροφή, τη μεγαλύτερη ψυχολογική επίδραση που μπορούσε.

Η επίθεση στους Δίδυμους Πύργους εγκαινίασε μια νέα επιχειρησιακή τακτική της τρομοκρατίας, που δεν διστάζει να χρησιμοποιήσει τυφλή και χωρίς όρια και φραγμούς βία, τόση ώστε, να εξασφαλίσει το φως της παγκόσμιας κοινότητας, μέσω των ΜΜΕ.

Παράλληλα διαφοροποίησε τα δεδομένα της «άμυνας και γενικότερα της ασφάλειας» σε παγκόσμιο επίπεδο και προβλημάτισε έντονα την διεθνή κοινότητα ως προς τον τρόπο εκδήλωσης των ασύμμετρων απειλών και των καταστροφικών συνεπειών.

Όπως χαρακτηριστικά σημειώνει ο Αντιστράτηγος ε.α. Γ. Κοράκης, *«στις νέες μορφές απειλών οι αντίπαλοι και τα αποτελέσματα είναι δυσανάλογα είτε με τη φύση της παραδοσιακής αναμέτρησης είτε με τη φύση του σκοπού. Άλλα χαρακτηριστικά αυτών των συγκρούσεων είναι η δυσαναλογία σε καταστροφικότητα, ο εκφοβισμός που επιτυγχάνεται κυρίως με τον αιφνιδιασμό, η θυσία αμά-*

χων και οι ακρότητες στη χρησιμοποίηση μέσων. Τέλος με την χρησιμοποιούμενη ορολογία εκφράζεται η ασυμμετρία ανάμεσα στην εκτέλεση μιας πράξης και στις πρακτικές για την αντιμετώπισή της»¹.

Το μοντέλο του «παραδοσιακά συγκρατημένου» τρομοκράτη υποχωρεί, δίνοντας τη θέση του στον υπερ- βίαιο, μετα-μοντέρνο τρομοκράτη του 21ου αιώνα. Ο τρομοκράτης του μέλλοντος δεν θα είναι προσκολλημένος σε όρια ή κανόνες της κλασικής τρομοκρατίας²

Χαρακτηριστικά ο Dr. David E. Long, στέλεχος του Υπουργείου Εξωτερικών των ΗΠΑ και ειδικός στη διεθνή τρομοκρατία, σημειώνει ότι *«υπάρχουν αυξανόμενες ενδείξεις ότι ο ασύμμετρος πόλεμος έχει γίνει μια στρατηγική επιλογή μεταξύ των εξτρεμιστικών πολιτικών ομάδων και θα είναι η πιο πιθανή εθνική και διεθνή απειλή για την ασφάλεια στον 21ο αιώνα.»*

Οι μικρές, αυτές μυστικές ομάδες, οι οποίες δεν διαθέτουν αναγνωρισμένη κυρίαρχη «πατρίδα», μπορούν με ιδιαίτερη άνεση να εμπλακούν σε βίαιες, θανατηφόρες δράσεις με ελάχιστο κίνδυνο, να είναι εκτεθειμένοι σε απώλειες από τυχόν αντίποινα

---

¹ http://www.elesme.gr/elesmegr/periodika/t13/t13_02.htm

² James K. Campbell, *Weapons of Mass Destruction Terrorism* (Seminole, FL: Interact Press, 1997), p. ii.

που θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν αν ανήκαν σε ένα έθνος-κράτος.³

Ο εξαιρετικός μας ακαδημαϊκός Π. Ήφαιστος, αναλύοντας το φαινόμενο από τη σκοπιά του διεθνολόγου⁴, υποστηρίζει ότι «οι ασύμμετρες απειλές είναι διαχρονικό φαινόμενο και στην σύγχρονη εποχή καθημερινό φαινόμενο με δράστες τόσο κρατικούς όσο και μη κρατικούς δρώντες...οι σκοποί που επιδιώκουν να εκπληρώσουν οι δράστες ασύμμετρων απειλών, αν και κυμαινόμενοι και ποικιλόμορφοι, έχουν ως κύρια επιδίωξη την πρόκληση ζημιών δυσανάλογων με τα μέσα που χρησιμοποιούν.

Μεταξύ άλλων, κύριοι στόχοι είναι το ηθικό της κοινωνίας, το γόητρο των κρατικών θεσμών, η αξιοπιστία της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας, η κοινωνικοπολιτική συνοχή και η συσπείρωση ηγεσίας και λαού γύρω από θεμελιώδεις στρατηγικούς σκοπούς και προσανατολισμούς. Ο φορέας της ασύμμετρης απειλής στοχεύει τόσο στην συνολική ψυχολογική αποδυνάμωση των μελών της κοινωνίας-στόχου όσο και στην οργανωτική αποσύνθεση του κράτους.»

---

³ Countering Asymmetrical Warfare in the 21st Century: A Grand Strategic Vision

⁴ <http://infognomonpolitics.blogspot.gr/2012/09/p-ifestos-3082007.html>

Ο όρος «ασύμμετρες απειλές»

Ο αμυντικός αναλυτής και διδάκτωρ Γεωπολιτικής Κώστας Γρίβας, σε μια επιχείρηση προσέγγισης των ασύμμετρων απειλών ως ένα ευρύτερο γεωπολιτικό φαινόμενο, σημειώνει ότι παρότι μελετά το φαινόμενο από το 1995, μέχρι σήμερα αδυνατεί να δώσει έναν επαρκή ορισμό για το τι ακριβώς εννοείται με τον όρο ασύμμετρη απειλή.

*Αδυναμία που βασίζεται στο «σημερινό μετανεωτερικό διεθνές σύστημα» που από τη φύση του είναι ασαφές, ρευστό και μη προσδιορίσιμο σε μεγάλο βαθμό, ακριβώς γιατί οι ίδιοι συνθετικοί δομικοί παράγοντες που το διαμορφώνουν, όπως είναι το έθνος – κράτος, βρίσκονται υπό συνεχή μετάλλαξη και ακόμη δεν έχει αποσαφηνιστεί όχι μόνο ο ρόλος αλλά η ίδια η διεθνολογική τους υφή».*⁵

Ο αναλυτής επισημαίνει πως σε «πολύ γενικές γραμμές, μπορούμε να πούμε ότι ως ασύμμετρη εννοούμε την απειλή αυτή η οποία δεν αποσκοπεί να συντρίψει τις άμυνες του στόχου της με περίσσεια ισχύος, αλλά να τις υπερκεράσει και να κτυπήσει στα αδύνατά του σημεία. Δηλαδή μια μεθοδολογία προσβολής ενός στόχου που σκοπεύει στις «αχίλλειες πτέρνες» του.⁶

---

⁵ <http://www.rieas.gr/research-areas/greek-studies-gr/659-2009-05-28-08-47-24.html>

⁶ http://www.geopolitics.com.gr/2014/08/blog-post_473.html

Ο Δρ. Θάνος Ντόκος, Γεν.Διευθυντής του ΕΛΙΑΜΕΠ⁷, σημειώνει ότι ως ασύμμετρη απειλή, «*χαρακτηρίζεται η χρήση μεθόδων που στοχεύουν όχι τις ισχυρές στρατιωτικές δυνάμεις του αντιπάλου, αλλά τα μαλακά και τρωτά σημεία, όπως οι κοινωνικές και οικονομικές δομές. Για ηθικούς λόγους η για λόγους καθαρής ασυμμετρίας των δομών και των στόχων, η ισχυρότερη πλευρά δεν μπορεί να ανταποδώσει με τον ίδιο τρόπο... Κάθε θεώρηση των ασύμμετρων απειλών πρέπει να ξεκινά με την πλέον βασική ασυμμετρία: ανισότητα και ανομοιότητα συμφερόντων. Το σημαντικότερο κίνητρο για την χρήση ασύμμετρων προσεγγίσεων είναι η ανισότητα και ανομοιότητα συμφερόντων, όπως την αντιλαμβάνεται η κάθε πλευρά. Όταν ένας αδύναμος αντίπαλος έχει ένα ζωτικό συμφέρον που συγκρούεται με ένα μη ζωτικό συμφέρον που συγκρούεται με ένα μη ζωτικό συμφέρον ενός ισχυρού κράτους, η αδύναμη πλευρά έχει το μεγαλύτερο κίνητρο να χρησιμοποιεί ασύμμετρες προσεγγίσεις»*

Η έννοια του όρου **ασύμμετρες απειλές** μπορεί να αποδοθεί ως η απειλή επιθέσεων για τον εκφοβισμό ή την εξουδετέρωση μιας κυβέρνησης, του αστικού πληθυσμού ή τμημάτων τους προκειμένου να επιτευχθούν πολιτικές ή κοινωνικές επιδιώξεις.

---

⁷ <http://users.uom.gr/~keridis/files/public/public3.pdf>

Η απειλή αυτή στοχοποιεί τον άμαχο πληθυσμό, έχει σαφώς πολιτικά κίνητρα και χρησιμοποιεί την απειλή της βίας κυρίως στοχεύοντας σε ψυχολογική τρομοκράτηση⁸

Η ασύμμετρη απειλή προσαρμόζει την ισχύ της στις αδυναμίες του στόχου της και όντας απροσδόκητη και απρόσμενη είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικά καταστροφική.

Μια πληρέστερη διατύπωση του όρου για τις ασύμμετρες απειλές, θα μπορούσε να διατυπωθεί λέγοντας ότι εννοούμε οπλικά συστήματα, τακτικές, στρατηγικές, εγκληματική δραστηριότητα κλπ., που απειλούν κάποιον στόχο (ο οποίος επίσης μπορεί να είναι ένα όχημα, ένα πλοίο, ένας ολόκληρος στρατός, μια κοινωνία, ένας πολιτισμός, ή οτιδήποτε άλλο) με τέτοιον τρόπο που ο στόχος δεν είναι προετοιμασμένος να αντιμετωπίσει.⁹

Οι ασύμμετρες απειλές και ο ασύμμετρος πόλεμος ενεργείται κυρίως από οργανωμένες μη-συμβατικές ομάδες, που βέβαια δεν ακολουθούν τους γνωστούς κανόνες πολέμου και βέβαια το δίκαιο του πολέμου.

---

⁸ *Studies in Conflict & Terrorism*, 29:415-428, 2006

⁹ http://www.geopolitics.com.gr/2014/08/blog-post_473.html

Η τακτική τους βασίζεται στη χρήση μέσων εύκολα ευρισκόμενων και μικρού κόστους. Το αποτέλεσμα όμως της δράσης τους, προκαλεί ασύμμετρα μεγάλο κόστος, σε ζωές, υποδομές αλλά κυρίως σε ανθρώπινες ζωές και υλικό, αλλά αυτό που στην ουσία επιδιώκεται είναι η πρόκληση τρόμου και ψυχολογικής βίας, παράγοντες καταλυτικοί για την πρόκληση μεγάλου κοινωνικού κόστους.

Ο δημοσιογράφος και αναλυτής Γιάννης Νικήτας,¹⁰ σημειώνει ότι «ως ασύμμετρες απειλές ορίζονται οι απειλές εκείνες που στοχεύουν στην υπονόμευση της ισχύος ενός αντιπάλου και οι οποίες στηρίζονται στην εκμετάλλευση των αδυναμιών του με χρήση μέσων που διαφέρουν σημαντικά από τον συνήθη συμβατικό τρόπο διεξαγωγής επιχειρήσεων του αντιπάλου... Οι απειλές αυτές δεν ενέχουν τον κίνδυνο ενός μεγάλου συμβατικού πολέμου εναντίον των δυνάμεων του ανεπτυγμένου κόσμου, ωστόσο ενέχουν ισάξιους, ίσως και μεγαλύτερους, κινδύνους για τους πληθυσμούς και τις κυβερνήσεις τους. Οι ασύμμετρες απειλές εμπεριέχουν τη χρήση του αιφνιδιασμού σε όλες του τις διαστάσεις και τη χρήση όπλων με τρόπους, που δεν προβλέπονται, τουλάχιστον μέχρι πρόσφατα, στη σχεδίαση και τα σενάρια των οργανωμένων κρατών. Επίσης περιλαμβάνουν το ενδεχόμενο ένας αντίπαλος να σχεδιάσει μία στρατηγική, η οποία να μεταβάλλει ριζικά το πεδίο στο οποίο εκτυλίσσεται η σύγκρουση, καθώς από την μία βρίσκεται ένα οργανωμένο κράτος και από την άλλη έχουμε «ομάδες» συμπερόντων ή τρομοκρατών.»

---

¹⁰ <http://www.rizopoulospost.com/ethnikh-asfaleia-kai-asymmetres-apeil/>

Σύμφωνα με το Υπουργείο Άμυνας των Η.Π.Α. ¹¹«οι ασύμμετρες προσεγγίσεις γενικά επιζητούν ένα μείζον ψυχολογικό πλήγμα που θα επηρεάσει την ελευθερία κινήσεων ή τη βούληση του αντιπάλου»

Σύμφωνα με τον Dr. David E. Long¹² οι ασύμμετρες εχθροπραξίες είναι μια στρατηγική της έσχατης ανάγκης, και εκείνοι που τις εκτελούν, για τους δικούς τους πολιτικούς σκοπούς, είναι πλήρως πεπεισμένοι ότι είναι «ηθικά επιβεβλημένο, ώστε να δικαιολογούν τα οποιαδήποτε μέσα που είναι αναγκαία για την επίτευξη τους. Ο γρήγορος ρυθμός εκσυγχρονισμού κατά τα τελευταία χρόνια, επιταχύνεται με πρωτοφανή πρόοδο της επικοινωνιών και της τεχνολογίας των πληροφοριών και από την οικονομική και κοινωνική παγκοσμιοποίηση. Ειδικά στις παραδοσιακές κοινωνίες αυτό γεννά φόβο, αίσθημα αδικίας και ισχυρό σοκ για το μέλλον.

Παράλληλα η εξάπλωση των κοσμικών δυτικών πολιτιστικών αξιών που συνοδεύουν τον συγκεκριμένο εκσυγχρονισμό είναι ιδιαίτερα απειλητική για τους ανθρώπους των οποίων οι πολιτισμικές νόρμες βασίζονται σε θρησκευτικές αξίες που έχουν παραμείνει αμετάβλητες για αιώνες. Όσοι αντιλαμβάνονται σε υψηλό βαθμό το φόβο, το παράπονο για το άδικο και την εχθρότητα αποτελούν ένα σημαντικό σύνολο δυνητικών νεοσυλλέκτων και υποστηρικτών για ασύμμετρους οργανισμούς.

---

¹¹ INSS.2.

¹² Όπως υποσημείωση 3

Οι ασύμμετρες απειλές στον σύγχρονο κόσμο.

Σύμφωνα¹³ με το Μικτό Επιτελείο Ενόπλων Δυνάμεων, «ο ασύμμετρος πόλεμος συνίσταται σε απρόβλεπτες ή μη παραδοσιακές προσεγγίσεις για να παρακαμφθούν ή να υπονομευτούν οι δυνατότητες ισχύος του αντιπάλου, επιχειρώντας παράλληλα την εκμετάλλευση των αδυναμιών του μέσω μη αναμενόμενων τεχνολογιών ή καινοτόμων μέσων και μεθόδων».

Στις ασύμμετρες επιχειρησιακές τακτικές περιλαμβάνονται δράσεις οργανωμένων τρομοκρατικών ή αντάρτικων ομάδων, οργανωμένων ομάδων ή και μεμονωμένων ατόμων που θα χρησιμοποιήσουν είτε συμβατικά όπλα, ή αυτοσχέδια. Η γκάμα χρήσης ποικίλει και μπορεί να περιλαμβάνει από απλούς εμπρησμούς μέχρι μικρά πυρηνικά, ή χημικούς και βιολογικούς παράγοντες.

Εκτός όμως από τις «πολεμικές ασύμμετρες επιθέσεις», σήμερα πλέον παρουσιάζονται και οι απειλές της νέας γενιάς, η επίθεση και η καταστροφή επικοινωνιακών κόμβων ή πληροφοριακών συστημάτων, με ανυπολόγιστο κοινωνικοοικονομικό κόστος, κυρίως στις προηγμένες κοινωνίες. Σε αυτόν το τομέα το σενάριο

---

¹³ “The Revenge of the Melians Asymmetric Threats and the Next ODR” McNairPaper 2000

περιλαμβάνει την «ασύμμετρη χρήση» κλασσικού πολεμικού όπλου. Ένα τέτοιο εφιαλτικό σενάριο θα ήταν η αποστολή πυρηνικού πυραύλου στο Διάστημα, που η έκρηξη του θα προκαλούσε, μέσω του εκλυόμενου ηλεκτρομαγνητικού παλμού, όλεθρο στο δορυφορικό στόλο των ΗΠΑ και των υπολοίπων χωρών της Δύσης.¹⁴

Στην διπλωματική του εργασία, που εκπόνησε στην ΑΔΙΣΠΟ, ο Αντισυνταγματάρχης Α.Τουμπανίδης¹⁵ για τις ασύμμετρες απειλές, συμπεριλαμβάνει στις μορφές εκδήλωσής τους:

Την υπερτρομοκρατία

Το οργανωμένο έγκλημα

Τη διασπορά όπλων μαζικής καταστροφής

Την λαθρομετανάστευση

Τον πληροφοριακό πόλεμο

Τον ψυχολογικό πόλεμο

Τον ηλεκτρονικό πόλεμο

Τις νέες τεχνολογίες

Στις ασύμμετρες απειλές/συγκρούσεις συγκαταλέγονται ακόμη και οι επιθέσεις ανταρτών, τρομοκρατικών ομάδων ή άλλων οργανωμένων οντοτήτων που ενστερνίζονται τα ανωτέρω, και μπορεί να χρησιμοποιούν από συμβατικά ή αυτοσχέδια όπλα μέχρι όπλα μαζικής καταστροφής WMD (Weapons of Mass

---

¹⁴ Αμυντική επιθεώρηση Janes Defense Weekly,

¹⁵ <http://www.geetha.mil.gr/media/adispo/magazines/magazine29.pdf>

Destruction), π.χ. μικρά πυρηνικά (mini πυρηνικές βόμβες πλουτωνίου), ραδιολογικά (π.χ. dirty bombs), χημικά και βιολογικά όπλα. Ιστορικά, τέτοιες μεθόδους ακολούθησαν ασθενέστερες δυνάμεις εναντίον πολύ ισχυρότερων αντιπάλων (κυβερνήσεων κρατών ή πολυεθνικών οντοτήτων, π.χ. συλλογικών οργανισμών άμυνας και ασφάλειας).¹⁶

Οι νέες αυτές μορφές απειλών είναι χειρότερες από εκείνες με τις οποίες είχαμε συνηθίσει να ζούμε, δεν αναγνωρίζουν σύνορα και δεν έχουν συγκεκριμένες γεωγραφικές περιοχές δράσεως.

Οι ασύμμετρες απειλές εκφράζουν έναν κόσμο όπου οι ίδιες οι απαιτήσεις της Άμυνας έχουν ενοποιηθεί με αυτές της «Ασφάλειας», δηλαδή ενός κόσμου όπου τα προβλήματα της ειρήνης έχουν ενοποιηθεί με αυτά του πολέμου. Οι ασύμμετρες απειλές φέρνουν μαζί τους και μια νέα μορφή μεταλλαγμένων ενόπλων δυνάμεων και υπηρεσιών ασφαλείας. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ίδιες οι δυνάμεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν τις ασύμμετρες απειλές μπορούν, με την σειρά τους, να αποτελέσουν ασύμμετρες απειλές για κάποιες άλλες χώρες.¹⁷

---

¹⁶ http://www.geopolitics.com.gr/2014/08/blog-post_473.html

¹⁷ <http://www.filomenos.com/nea-taksi-pragmaton-stoixeia-taftotitas-2/ta-opla-tou-megalou-adelfoy-2/viomixania-ypotagis-syneidiseon/14083-asymmetres-apeiles?tmpl=component&print=1#sthash.c9Eik5Wx.dpuf>

Η ασυμμετρία στις πυρκαγιές του 2007 στην Ελλάδα

Την 27η Δεκεμβρίου 2007, ισλαμική ιστοσελίδα¹⁸ υπενθυμίζει στους υποστηρικτές της: «να μην ξεχνάμε το δάσος τζιχάντ καλοκαίρι», προσθέτοντας «αυτή είναι μια πρόσκληση προς τους μουσουλμάνους της Ευρώπης και την Αμερική, την Αυστραλία και τη Ρωσία να καίνε τα δάση». Η ανάρτηση ισχυρίζεται ότι το κάψιμο των δέντρων, ως μέθοδος πολέμου, επιτρέπεται στο Ισλάμ και παραθέτει αποσπάσματα από το Κοράνι. Τα «οφέλη» από τις πυρκαγιές, όπως περιγράφονται, είναι ότι προκαλούν θύματα, χτυπούν το τουριστικό εισόδημα, δημιουργούν ελλείψεις ξυλείας τόσο για οικιακή, όσο και βιομηχανική χρήση, καθώς και σε φαρμακευτικά προϊόντα, ενώ εξουθενώνουν τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης.

Στην χώρα μας έχει προηγηθεί ένα πρωτοφανές φονικό καλοκαίρι που η μανία των δασικών πυρκαγιών προκάλεσε εκατόμβη νεκρών και ανυπολόγιστες ζημιές. Το πόρισμα των αρχών ασφαλείας¹⁹ και δη της Αντιπρομοκρατικής, το οποίο παραδόθηκε στον εποπτεύοντα εισαγγελέα Δημ. Παπαγγελόπουλο από την έρευνα και επεξεργασία δικογραφιών 3.000 σελίδων, προκύπτει

---

¹⁸ Al-Jazeeraatalk.net

¹⁹ Εφημερίδα «ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 27-4-2008

ότι «Από την συνολική έρευνα, πράγματι διαπιστώθηκε "ασύμμετρη" αύξηση των εμπρησμών σε σχέση με άλλες χρονικές περιόδους».

Στο ίδιο μήκος κύματος είναι και το συμπέρασμα του Αμερικανού εμπειρογνώμονα Τομ Χάρμπορ, ο οποίος επισκέφτηκε τη χώρα με ειδική ομάδα, περιηγούμενος των πληγεισών περιοχών, για σαφείς ενδείξεις ότι η τρομακτική καταστροφή στην Ελλάδα από τις τελευταίες πυρκαγιές ήταν αποτέλεσμα «ασύμμετρης» επίθεσης υπό τη μορφή μαζικών και εστιασμένων εμπρησμών.²⁰

Την πλέον όμως επίσημη «πολεμική εκδοχή» του δράματος, έδωσε ο ίδιος ο τότε πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής με το διάγγελμα του τον Αύγουστο του 2007, όπου η όλη δομή του παραπέμπει σε πολεμικό ανακοινωθέν. Ο πρωθυπουργός αναφέρει έξι φορές τον όρο «μάχη» με επιθετικούς προσδιορισμούς «άνιση», «σκληρή», «συλλογική», χρησιμοποιεί εκφράσεις και έννοιες όπως «ανείπωτη εθνική τραγωδία», «η πολιτεία βρίσκεται σε συναγερμό», «σας καλώ σε συστράτευση», «κανείς δεν έχει το δικαίωμα να καταστρέφει την πατρίδα μας», «έχουμε χρέος να την προστατεύσουμε με αυτοθυσία».²¹

---

²⁰ <http://www.defencenet.gr/defence/o/2576>

²¹ Οι ασύμμετρες πυρκαγιές του 2007. Ι.Σταμούλης –Ν.Διαμαντής, υπό έκδοση

Charlie Hebdo

Η ασύμμετρη απειλή στην καρδιά της Ευρώπης

Η «ανεκτική» Γαλλία βρέθηκε στο στόχαστρο «ασύμμετρου χτυπήματος» από φανατικούς μουσουλμάνους φονταμενταλιστές. Θρησκευτικός φανατισμός, που όπως σημειώνει ο Υποστράτηγος ε.α. της ΕΛ.ΑΣ. Νίκος Μπέτσιος²², έρχεται δριμύς, με την «εισβολή» ακραίων μορφών ενεργειών καλυπτόμενων με θρησκευτικά και κοινωνικά υπόβαθρα εκδίκησης εκ μέρους των φανατικών οπαδών της τζιχάντ με τη μορφή του «ασύμμετρου» πολέμου και τούτο γιατί σε συνθήκες «ορθόδοξου» πολέμου οι ισλαμιστές ήταν και είναι χαμένοι «από χέρι». Έτσι λοιπόν εκπαιδευόμενοι και με την χρήση του ανορθόδοξου πολέμου και τακτικής, ενσπείρουν πλέον ανασφάλεια και τρόπο «μέσα στο σπίτι» του σημερινού σύγχρονου κόσμου.

Οι αδελφοί Κουασί που πραγματοποίησαν την επίθεση στο περιοδικό Charlie Hebdo ήταν «μοναχικοί λύκοι» ή «freelancer τρομοκράτες» γεγονός που τους καθιστά «αόρατους» ή δύσκολα ανιχνεύσιμους²³.

---

²² <http://www.larissanet.gr/2015/01/13/i-asymmetri-apeili-kai-i-ellada/>

²³ <http://www.ereportaz.gr/to-neo-montelo-tromokratias-sinista-asimmetri-apili/>

Ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για καθοδηγούμενες ή μη, τρομοκρατικές επιθέσεις, η Αλ Κάιντα και το ISIS έχουν επιτύχει έναν στόχο.

Να δημιουργούν μικρούς κοιμώμενους πυρήνες τζιχάντ στις δυτικές κοινωνίες, έτοιμους να σπείρουν τον θάνατο και το κυριότερο, δύσκολα ανιχνεύσιμους από τις αντιτρομοκρατικές υπηρεσίες.

Ο Dr. Νίκος Παναγιωτίδης, δημοσιογράφος- Διεθνολόγος σημειώνει²⁴ « *ότι η ισλαμική τρομοκρατία αποτελεί μια ασύμμετρη απειλή η οποία ανά πάσα στιγμή μπορεί να σκορπίσει τον τρόμο και τον πανικό στις δυτικές κοινωνίες.*

Στην περίπτωση της ισλαμικής τρομοκρατίας, ο εχθρός είναι οι δυτικές κοινωνίες και το αξιακό τους σύστημα, το οποίο θεωρείται ασυμβίβαστο με την ισλαμική θεώρηση για το κράτος και τις σχέσεις του με τους πολίτες, τους οποίους θεωρούν άπιστους (κουφρ). Με τις ενέργειές τους οι ισλαμιστές τρομοκράτες στο Παρίσι επιχείρησαν να διχάσουν τη γαλλική κοινωνία, να υπονομεύσουν τις σχέσεις χριστιανών και μουσουλμάνων και να στρατεύσουν και άλλους τρομοκράτες. Οι δυο δράστες στην εφημερίδα Charlie Hebdo δήλωσαν την ταύτισή τους με την Αλ Κάιντα, ενώ την ευθύνη για την τρομοκρατική επίθεση στο εβραϊκό παντοπωλείο ανέλαβε το Ισλαμικό Κράτος.»

---

²⁴ <http://www.riknews.com.cy/index.php/news/analyseis/item/9363-to-charlie-hebdo-kai-i-asymmetri-apeili-tis-tromokratias>

Η αντιμετώπιση των σύγχρονων ασύμμετρων απειλών

Η σύγχρονη αυτή απειλή που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι δυνάμεις παροχής υπηρεσιών ασφάλειας, άμυνας και πολιτικής προστασίας, είναι εξαιρετικά περίπλοκη και δύσκολη, καθότι έχει να αντιμετωπίσει έναν εχθρό που αυξάνει την τρωτότητα των σύγχρονων κοινωνιών και χρησιμοποιεί άγνωστα όπλα και «μη πολεμικές τακτικές».

Υπό το νέο αυτό περιβάλλον οι οργανισμοί που παρέχουν το συνολικό πλέγμα ασφάλειας αδυνατούν με την παρούσα τους μορφή και τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους τους να αντιμετωπίσουν τις νέες αυτές απειλές. Το νέο αυτό καθεστώς απειλών επιβάλλει να μελετούν διαρκώς το φαινόμενο, μεταλλάσσοντας και αυτοί τη μορφή τους και τις τακτικές τους ώστε να μπορούν να είναι επιχειρησιακά αποτελεσματικοί, τόσο στην πρόληψη, όσο και την καταστολή των ασύμμετρων επιθέσεων.

Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι τα κράτη θα ενισχύσουν υλικοτεχνικά τους μηχανισμούς ασφαλείας, θα ενισχύσουν το θεσμικό οπλοστάσιο τους, για την πρόληψη, καταστολή και τιμωρία.

Το κυριότερο όμως είναι να συγκροτηθεί αποτελεσματικότερα η διακρατική συνεργασία στον τομέα της άμεσης ανταλλαγής πληροφοριών, ώστε να μεγιστοποιηθεί ο βαθμός έγκαιρης και αποτελεσματικής προειδοποίησης στον εντοπισμό της προπαρασκευής των «ασύμμετρων απειλών».

Όπως χαρακτηριστικά σημειώνει ο Ανστράτηγος ε.α. Γ.Κοράκης²⁵:

«Η απαξιωτική αντίληψη για την ανθρώπινη ζωή όλων εκείνων που εμπλέκονται στο σύμπλεγμα των ασύμμετρων απειλών και η αδιαφορία για τις συνέπειες των πράξεων τους δυσκολεύει και ελαχιστοποιεί την δυνατότητα των μηχανισμών ασφαλείας να τις αποτρέψουν στο στάδιο της εκδήλωσής των.

Αυτό επιβάλλει προβάδισμα στις προληπτικές στρατηγικές σε βάρος των κατασταλτικών και καταδεικνύει την ανάγκη στρατηγικής αναθεώρησης του συστήματος πληροφόρησης και ασφάλειας με επίκεντρο την απρόσκοπτη και καλόπιστη πολυεπίπεδη συνεργασία σε εθνικό και ευρύτερο περιφερειακό επίπεδο ιδιαίτερα με χώρες που πρεσβεύουν τις ίδιες με εμάς αρχές και αξίες.»

---

²⁵ http://www.elesme.gr/elesmegr/periodika/t13/t13_02.htm

Η αλλαγή του εθνικού θεσμικού πλαισίου διαχείρισης σημαντικών απειλών²⁶

Μπροστά στις νέες αυτές απειλές, το σημερινό εθνικό θεσμικό πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων, δοκιμασμένα πλέον, μπορούμε να πούμε ότι κρίνεται ανεπαρκή και αναποτελεσματικό, κυρίως στον συντονισμό και διαχείριση των διατιθέμενων πόρων.

Τόσο οι επιχειρησιακοί φορείς, παροχής υπηρεσιών, άμυνας, ασφάλειας και πολιτικής προστασίας, όσο και οι κεντρικοί φορείς διακυβέρνησης, βρίσκονται περιχαρακωμένοι στα όρια της δικής τους αποστολής, κάνοντας ελαφρά μικρά και δειλά διλήμματα προς την κατεύθυνση της διαφορετικότητας, της διακλαδικότητας και το σημαντικό της κοινής επιτελικής και επιχειρησιακής γλώσσας.

Οι φορείς της Εθνικής Άμυνας με τα δικά τους σχέδια, τις δικές τους υπηρεσίες πληροφόρησης, συγκροτούν δικά τους κέντρα διαχείρισης, με σαφή προσανατολισμό την προάσπιση της εθνικής άμυνας.

---

²⁶ Αποτελεί τμήμα προσωπικής εργασίας που εκπονήθηκε από τον γράφοντα στην Σχολή Εθνικής Άμυνας.

Οι υπηρεσίες της Δημόσιας Τάξης και Πολιτικής Προστασίας, συγκροτούν τα δικά τους σχέδια, με τη δική τους πληροφόρηση, τακτική και στρατηγική, με σαφή προσανατολισμό την προάσπιση της δημόσιας τάξης και πολιτικής προστασίας.

Οι υπόλοιποι φορείς κεντρικής διακυβέρνησης, και η τοπική αυτοδιοίκηση σε όλες τις μορφές της, προετοιμάζουν τις δικές τους δομές, για τη διαχείριση των έκτακτων καταστάσεων.

Επίσης όλοι οι παραπάνω εκπονούν διαφορετικά σενάρια και μέσω διαφορετικών δομών, προετοιμάζονται με διαφορετικό τρόπο για περιστατικά ειρήνης και για περιστατικά πολέμου.

Τέλος η πολιτική ηγεσία μπαίνει επικεφαλής όλων των παραπάνω τόσο σε πόλεμο, όσο και σε ειρήνη, σαφώς με μια οπτική και στρατηγική που καθορίζεται από την συγκεκριμένη πολιτική οπτική της, η οποία σαφώς και τις περισσότερες φορές διαφέρει ή μπορεί να διαφέρει από την «υπηρεσιακή οπτική», χωρίς να είναι ευδιάκριτο πάντως ποιος κατέχει το σωστό και ποιος το λάθος την κάθε στιγμή.

Επίλογος

Η ανθρώπινη διαστροφή και εγκληματικότητα, χρησιμοποιώντας την τεχνολογία και αφοπλισμένη εν πολλοίς από αλτρουιστικά ή ουμανιστικά σημεία προσανατολισμού, μεταλλάσσει τον ορισμό του πολέμου και των απειλών.

Η νέα αυτή ασύμμετρη απειλή, απαιτεί την μετάλλαξη του πλέγματος προστασίας της κοινωνίας, κράτους, έθνους και διεθνής κοινότητας.

Η κοινή γλώσσα, ο κοινός σχεδιασμός και η κοινή επιχειρησιακή αντιμετώπιση των απειλών, φαίνεται ως ο επιχειρησιακός μονόδρομος.

Τα αγαθά της άμυνας, ασφάλειας και πολιτικής προστασίας, πρέπει να υπαχθούν σε ένα ενιαίο στρατηγικό πλαίσιο, προστασίας της παγκόσμιας κοινότητας, του έθνους, της πατρίδας και του πολίτη, ώστε το Κράτος - Πρόνοιας να είναι ένα βήμα μπροστά από τους εχθρούς του.

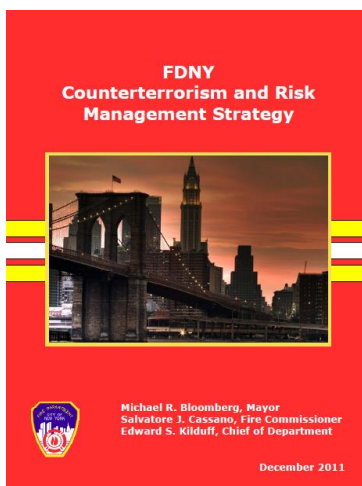
Αυτό το μικρό αφιέρωμα στις «ασύμμετρες απειλές» ολοκληρώνεται με μια μικρή αναφορά σε μία επετειακή έκδοση της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας της Νέας Υόρκης(FDNY), που εκδόθηκε μετά από 10 χρόνια από το δολοφονικό κτύπημα στους Δίδυμους Πύργους στο κέντρο Εμπορίου.

Η Πυροσβεστική Υπηρεσία της Νέας Υόρκης, εκείνη την τρομακτική 11^η Σεπτεμβρίου του 2001, έζησε από πρώτο χέρι την «ασύμμετρη επίθεση» θυσιάζοντας 343 Πυροσβέστες της, σε ένα τιτάνιο αγώνα για να διασώσουν 25.000 Νεοϋορκέζους.

Μετά το τραγικό αυτό συμβάν, η Υπηρεσία οργανώθηκε περαιτέρω, ώστε να θωρακίσει περισσότερο, την αμερικάνικη μεγαλούπολη.

Μια από τις δράσεις της ήταν η δημιουργία του **τμήματος Αντιτρομοκρατίας και Στρατηγικής Διαχείρισης Κινδύνων**.

Η επετειακή έκδοση του 2011 της FDNY

Στην ειδική έκδοση που εκδόθηκε το 2011, στην εισαγωγή της χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι

«η δέκατη επέτειο από τις τρομοκρατικές επιθέσεις της 9/11 σηματοδοτεί ένα σημαντικό ορόσημο τόσο για την Πυροσβεστική Υπηρεσία της Νέας Υόρκης (FDNY), όσο και για το αμερικάνικο έθνος»

Μια δεκαετία μετά τη χειρότερη τραγωδία στην ιστορία της Υπηρεσίας, η οποία ήταν και από τις πιο καταστροφικές τρομοκρατικές επιθέσεις επί αμερικανικού εδάφους, η FDNY, έκανε σημαντικές προόδους για να αντιμετωπίσει τις συνέπειες από την δράση της τρομοκρατίας αλλά και να βελτιώσει την ετοιμότητά της στην αντιμετώπιση καταστροφών.

Η ηγεσία της σημείωσε προόδους, αναφορικά με τις οργανωτικές αλλαγές που απαιτούνταν για να συνεχίσει το ρόλο της ως ηγετικός οργανισμός ασφάλειας της ζωής της Νέας Υόρκης σε ένα ευρύ φάσμα απαντήσεων.

Για το σκοπό αυτό λειτούργησε το ειδικό αυτό αντιτρομοκρατικό τμήμα, με το οποίο βελτιστοποίησε και αποσαφήνισε τη θέση της FDNY, ως πάροχο υπηρεσιών εσωτερικής ασφάλειας στην πόλη της Νέας Υόρκης.

Το Τμήμα ξεκίνησε τη λειτουργία του, αξιολογώντας τα δεδομένα της τελευταίας δεκαετίας, σύμφωνα με το γενικό στρατηγικό σχέδιο αντιτρομοκρατίας και αντιμετώπισης καταστροφών της FDNY προσπαθώντας να επανακαθορίσει την δράση του, λαμβάνοντας υπόψη τις σημερινές αλλά και αυριανές προκλήσεις στο συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο της αντιμετώπισης της τρομοκρατίας και τη διαχείρισης του κινδύνου.

Στον καθορισμό των νέων τακτικών, η FDNY ζυγίζει τόσο τις σημερινές όσο και τις μελλοντικές φυσικές και ανθρωπινές απειλές.

Η τακτική που επιλέγεται, συνδυάζει την καινοτομία, την προσαρμογή, την στενότερη συνεργασία με τις υπόλοιπες Πυροσβεστικές Υπηρεσίες, και τον αποτελεσματικό συντονισμό με άλλους φορείς σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

Σύμφωνα με την ανάλυση των ειδικών του τμήματος, επισημαίνεται ότι η υπόθεση διαχείρισης της «αντιτρομοκρατίας» εκτός από τις μυστικές υπηρεσίες και το στρατό, υλοποιείται και από τις τοπικές υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης.

Το επίσημο θεσμικό κείμενο του Εθνικού Κέντρου Αντιτρομοκρατίας (NCTC), που εκδόθηκε το 2011, καθόρισε το εθνικό σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας, το οποίο περιλαμβάνει τις πρακτικές, τακτικές, τεχνικές, στρατηγικές που θα ληφθούν για την πρόληψη ή την αντιμετώπιση τρομοκρατικών απειλών ή και ενεργειών και την γενική στρατηγική για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Στα πλαίσια αυτής της στρατηγικής απευθύνθηκε έκκληση για μια «νέα συλλογική κουλτούρα» συλλογικής ετοιμότητας και ανθεκτικότητας» όπου η τοπική αυτοδιοίκηση θα υποστηρίζει την κεντρική διακυβέρνηση για την επίτευξη των στόχων της αντιτρομοκρατίας.

Αντίστοιχα για την Πυροσβεστική Υπηρεσία, στα πλαίσια του παραπάνω σχεδιασμού, ως κύριο μέλημα καθορίστηκε η διατήρηση της ετοιμότητας του μηχανισμού, ώστε σε περίπτωση οιασδήποτε επίθεσης να μπορούν να ελαχιστοποιηθούν οι συνέπειες της και να επισπευσθούν οι δράσεις αποκατάστασης.

Παράλληλα θα πρέπει να ενημερώνονται με τον καλύτερο τρόπο οι Πυροσβέστες, το προσωπικό εκτάκτων αναγκών και το ιατρικό προσωπικό, πάνω σε όλες τις εξελίξεις στον τομέα της τρομοκρατίας.

Στα πλαίσια αυτού του γενικότερου σχεδιασμού, το Τμήμα Αντιτρομοκρατίας της FDNY, συλλέγει και αξιολογεί πληροφορίες για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και προχωρεί στην ειδική κατάρτιση, τις βελτιώσεις σε τεχνολογίες και δομές διοίκησης, ώστε να γίνεται καλύτερα η διαχείριση πολύπλοκων περιστατικών μεγάλης κλίμακας.

Στο επετειακό εγχειρίδιο της FDNY, περιγράφεται η κατάσταση της απειλής, τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο (2011).

Σύμφωνα με αυτή την ανάλυση η κατάσταση των απειλών και των κινδύνων είναι διαφορετική από αυτή του 2001.

Η Αλ Κάιντα (AQ), παρά το θάνατο του επιχειρησιακού ηγέτη της, ενίσχυσε το δίκτυο της σε Υεμένη, Αφρική και Σομαλία.

Οι συνδεδεμένοι ισλαμιστές στο τρομοκρατικό δίκτυο έχουν στόχο, τόσο σε τοπικό όσο και διεθνή επίπεδο, να επιδιώκουν την παγκόσμια προσοχή των μέσων ενημέρωσης μέσα από τις επιθέσεις του, καθιστώντας την Νέα Υόρκη αιώνιο στόχο.

Εκτός από τις οργανωτικές αλλαγές, οι τρομοκράτες έχουν εξελίξει τους μεθόδους επίθεσης τους.

Σε επιχειρησιακό επίπεδο, το προφίλ των τρομοκρατών είναι περισσότερο ευρύ, από ποτέ, καθώς περιλαμβάνει πλέον γυναίκες και παιδιά (μερικές φορές παρά τη θέλησή τους).

Οι μέθοδοι είναι πιο πλούσιοι από ποτέ. Μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στη Βομβάη, τον Νοέμβριο του 2008, οι τρομοκράτες συνδυάζουν τη χρήση της φωτιάς με πυροβόλα όπλα.

Οι τρομοκρατικές οργανώσεις ή οι θυγατρικές της προσπαθούν να αποκτήσουν, να φτιάξουν, και να χρησιμοποιήσουν όπλα μαζικής καταστροφής.

Η Νέα Υόρκη εξακολουθεί να είναι ένας ελκυστικός στόχος για τους τρομοκράτες, παραμένοντας πόλη πολιτιστικής και οικονομικής σημασίας.

Οι περισσότερες από τις κορυφαίες εταιρείες μέσων μαζικής ενημέρωσης του κόσμου έχουν το αρχηγείο τους στο Μανχάταν.

Τα υψηλού προφίλ γεγονότα στη Νέα Υόρκη, θα συνεχίσουν να προσελκύουν τρομοκράτες.

Το επετειακό εγχειρίδιο της FDNY, καταλήγει ότι «η ευαισθητοποίηση και ικανότητα που δείχνουν στη διαχείριση των τρομοκρατικών γεγονότων βασίζεται στην προσπάθεια ετοιμότητας του Τμήματος.

Σήμερα, (2011) η ανταπόκριση του Τμήματος είναι πιο εξελιγμένη και ταχεία σε αυτά τα περιστατικά.

Η ηγεσία ενθαρρύνει το προσωπικό της FDNY να αυξήσει την επαγρύπνηση και την ετοιμότητα του, στα πλαίσια του εθνικού σχεδιασμού απέναντι στην τρομοκρατία.

Η επιχειρησιακή ετοιμότητα είναι ο καλύτερος τρόπος για να θυμόμαστε και να τιμούμε τους Πυροσβέστες της FDNY που έδωσαν της ζωή τους στο καθήκον.

Το Τμήμα αποδίδει τιμή για αυτή τη θυσία, προσπαθώντας να βοηθήσει τη FDNY να είναι όσο το δυνατό ικανότερη να αντιμετωπίσει τις συνέπειες της τρομοκρατίας και τις καταστροφές μεγάλης κλίμακας.

Η FDNY αξιολογεί καλύτερα τους κίνδυνους του σήμερα και του αύριο, με πρωταρχική αποστολή, την ασφάλεια της ζωής.

“The greatest way to honor those we lost on 9/11 is to make sure that we are prepared for the next event.”

Fire Commissioner Salvatore J. Cassano.